

A Different Approach in Medical Education: Dreaming Through Ceramics

Hikmet Serdar MUTLU

Inönü University

Sevtap KANAT

Inönü University

Abstract

It is observed that ceramics, one of the plastic and visual communication arts, a domain which describes and superficially and three-dimensionally interprets verbal elements such as concepts, ideas, and text in terms of design principles and elements, is also used in medical education, as it is in many fields. Ceramic art is an interdisciplinary domain juxtaposed by education, art disciplines, science, technology and chemistry. For this reason, ceramics education plays a crucial and prominent role to make the theoretical knowledge and experience in health more understandable and comprehensible by transforming them into visibility and three dimensions. Besides the use of the traditional methods of art in conveying information through superficial and three dimensional visualization in medical education, the expression methods more enriched by today's technological possibilities has increased the interest in ceramics. This interest is reflected in contemporary education and art education as the acquisition of purpose to make individuals acquire skills along with the transfer of the information, to develop their potential and talents through science and technology, and to reach individuals and societies capable of creating new products in the intellectual, artistic and cultural fields. Ceramics education the medical students take is provided jointly by other art disciplines. This education has been revealed to contribute to aesthetics, psycho-motor skills and creative thinking processes in previous studies by authors. In this study, seven students' works were randomly selected out of the works of 12 female and 10 male students among Faculty of Medicine, Inonu University, Term I and II students who have attended to ceramics education course for the first time. Accordingly, ceramic works were assessed in terms of construction techniques, form, ornamentation, color characteristics and narrative language, while plastic arts were evaluated in terms of analysis methods and self-expression. At the end of the ceramics training, the qualitative questionnaire developed by three experts was administered to the medical students and the findings were presented in tables. Accordingly, it is also highlighted medical students' opinion that the different skills they gain through ceramic education may have an influence in determining the areas of specialization in the future

Keywords: *Medicine, Art, Ceramics and Three Dimensions*

Suggested Citation

Mutlu, H. S, Kanat, S. (2019). A Different Approach in Medical Education: Dreaming Through Ceramics, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 20(1), 42-54. DOI: 10.17679/inuefd.427615

Inönü University

Journal of the Faculty of Education

Received : 28.05.2018

Accepted : 30.01.2019

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

It is observed that ceramics, one of the plastic and visual communication arts, a domain which describes and superficially and three-dimensionally interprets verbal elements such as concepts, ideas, and text in terms of design principles and elements, is also used in medical education, as it is in many fields. Ceramic art is an interdisciplinary domain juxtaposed by education, art disciplines, science, technology and chemistry. For this reason, ceramics education plays a crucial and prominent role to make the theoretical knowledge and experience in health more understandable and comprehensible by transforming them into visibility and three dimensions.

Besides the use of the traditional methods of art in conveying information through superficial and three dimensional visualization in medical education, the expression methods more enriched by today's technological possibilities has increased the interest in ceramics. This interest is reflected in contemporary education and art education as the acquisition of purpose to make individuals acquire skills along with the transfer of the information, to develop their potential and talents through science and technology, and to reach individuals and societies capable of creating new products in the intellectual, artistic and cultural fields.

Ceramics education the medical students take is provided jointly by other art disciplines. This education has been revealed to contribute to aesthetics, psycho-motor skills and creative thinking processes in previous studies by authors.

Purpose

This study investigates the contribution of ceramic education, a field of visual and tactile art, to Medicine, which also provides visual-based education.

Method

In this study, seven students' works were randomly selected out of the works of 12 female and 10 male students among Faculty of Medicine, Inonu University, Term I and II students who have attended to ceramics education course for the first time. Accordingly, ceramic works were assessed in terms of construction techniques, form, ornamentation, color characteristics and narrative language, while plastic arts were evaluated in terms of analysis methods and self-expression. At the end of the ceramics training, the qualitative questionnaire developed by three experts was administered to the medical students and the findings were presented in tables.

Findings

Accordingly, it is also highlighted medical students' opinion that the different skills they gain through ceramic education may have an influence in determining the areas of specialization in the future.

Discussion & Conclusion

As a result of the evaluation of the questionnaires, it was concluded that ceramic education contributed positively to the professional domains of the students. Accordingly, the candidate physicians reported that "Three-dimensional Dreaming in Medicine through Ceramics" contributed to the improvement of patient-physician communication cycle (Atıcı, 2007: 46, Akman, Ünalın and Kalaça, 2009), allowed them to acquire surgical skills, increased curiosity towards the aesthetic domain of Medicine, and provided support to develop emotional sensitivity to the patients (Kanat and Mutlu, 2017).

Besides, research indicating the relationship between Medicine and Art Education; it was examined the curriculum for the training provided to candidate nurses by İlçe and Yuzden (2015) in their article entitled "Art and sports in Nursing Education". Akman, Ünalın and Kalaça (2009) conducted a theoretical literature review in their study focused on the role of art in medical education. Akar (2015) mentioned the connection between Medicine and Art, in the light of the developments in technology from the antiquity to the present. Birgül Aydın (2012) provided information about Medical Art Therapy. Nuray Çağlayan (2014) focused on the significance and function of visual arts in the education of individuals with mental disabilities.

The candidate physicians, in their three-dimensional ceramic application works, used the wick method, one of the methods and techniques hard to apply, dry and cook. In this technique, each surface must be firmly connected to the previous and subsequent surfaces. In addition, they also performed pictorial works on ceramic plates in the form of lines, reliefs and engravings. In the workshops carried out within the scope of the course "Three-dimensional dreaming in Medicine" provided to the candidate physicians, it was observed that the course contributed to the coordinated use of the body organs of students, and the

improvement of their handicrafts. The course also seemed to affect their skills to find out connection and communication between parts, their patience, sensitivity, aesthetics, focus and supervisory mechanism. It was additionally observed that they acquired gaining skills to study meticulously.

In three-dimensional and superficial ceramic designs, the participants usually brought warm and cool colors together freely. Some students used plastics and a rich visual language in their works and were able to express themselves in an artistic sense. Some others, however, preferred using lines, textures, and soft and soothing colors together in harmony.

Candidate physicians depicted themes in daily life and nature in their works. Although they seem usual, it may be inferred that they actually attempted to draw attention to the labour and art. For example, besides a basket figure with its functionality at the forefront, there also observed images like coffee cups and trays, that have an important place in Turkish culture and social life. Attempts by participants to express their yearning for a natural and calm life in an ambitious and challenging academic environment are also made evident in these works. One of these is the figure of a turtle, which is a symbol of a long and calm life, majesty, wisdom, and loyalty in different cultures and civilizations. Next is the 'Home' symbol, which is relevant to many disciplines such as sociology, psychology and anthropology. Finally, a student who juxtaposes the heart –a vital organ for human beings– and daisy figures through a metaphorical expression has created a work of his profession.

In contemporary education systems, individuals are aimed to have a multi-faceted training, to be professionals having knowledge and qualifications. For this reason, arts education courses which play an active role in enhancing the attention of the individuals and increasing their observation skills should be included in the renewal and updating of the curriculums. An education system bringing different disciplines together in curriculums should be preferred. For this purpose, the application and the questionnaires in this study revealed that ceramics education provided to the students in Faculty of Medicine has positive contributions to the improvement of qualifications and clinical skills the candidate physicians are required to have.

Tıp Eğitiminde Farklı Bir Yaklaşım: Seramikle Düşlemeler

Hikmet Serdar MUTLU

İnönü Üniversitesi

Sevtap KANAT

İnönü Üniversitesi

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi

Öz

Plastik ve görsel iletişim sanatlarından biri olan seramiğin, tasarım ilke ve elemanları açısından; kavram, fikir, metin gibi sözel unsurları yüzeysel ve üç boyutlu betimleyen, yorumlayan ve birçok alanda olduğu gibi tıp eğitiminde de kullanıldığı görülmektedir. Seramik sanatı; eğitim, sanat disiplinleri, bilim, teknoloji ve kimya biliminin bir araya gelerek oluşturduğu disiplinler arası bir alandır. Bu nedenle, sağlık alanındaki teorik bilgi ve deneyimleri görselliğe ve üç boyuta dönüştürerek anlaşılabilir ve kavranabilir bir hale getirilmesinde seramik eğitimi önemli ve etkili bir rol üstlenmektedir. Tıp eğitiminde bilginin yüzeysel ve üçboyutlu görselleştirilerek iletilmesinde sanatın geleneksel yöntemlerinin kullanılması yanında, günümüzün teknolojik olanaklarıyla daha da zenginleşen ifade yöntemleri seramiğe olan ilgiyi artmıştır. Bu ilgi, çağdaş eğitim ve sanat eğitimi anlayışında bilgi aktarımı ile birlikte kişiye beceri kazandırmayı, yeteneklerini bilim ve tekniği kullanarak geliştirmeyi, düşünsel, sanatsal ve kültürel alanda yeni ürünler ortaya çıkarabilen birey ve toplumlara ulaşmayı amaç edinme şeklinde görülmektedir. Tıp öğrencilerinin aldıkları seramik eğitimi, diğer sanat disiplinleri ile verilmekte, estetik, psiko motor becerileri ve yaratıcı düşünme süreçlerine katkı sağladığı yazarların daha önceki çalışmalarında ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışmada, İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I ve II öğrencilerinin ilk kez aldıkları seramik eğitimi dersine devam eden öğrencilerden 12 kadın ve 10 erkek öğrencinin çalışmaları arasında random yöntemiyle yedi öğrencinin çalışmaları seçilmiştir. Buna göre, seramik çalışmaları yapım teknikleri, biçim, süsleme, renk özellikleri ve anlatım dili açısından, plastik sanatlar analiz yöntemi ve kendilerini ifade edebilmeleri açısından incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Seramik eğitimi sonunda üç uzman tarafından hazırlanan nitel anket tıp öğrencilerine uygulanmış ve bulgular tablo halinde sunularak okumaları gerçekleştirilmiştir. Buna göre, tıp öğrencilerinin seramik eğitiminde kazandıkları farklı beceriler ilerde seçecekleri uzmanlık alanlarını belirlemede etkili olabileceği görüşlerine de yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tıp, Sanat, Seramik ve Üç boyut

Gönderim Tarihi : 28.05.2018
Kabul Tarihi : 30.01.2019

Önerilen Atıf

Mutlu, HS, Kanat, S. (2019). Tıp Eğitiminde Farklı Bir Yaklaşım: Seramikle Düşlemeler, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 42-54. DOI: 10.17679/inuefd.427615

GİRİŞ

Toplumların hem sosyal hem de ekonomik anlamda gelişmesi için, toplumu oluşturan bireyin yetiştirilmesinde eğitim çok önemlidir (Mercin ve Alakuş, 2007: 14). Bu nedenle bir ülkenin eğitim politikası çağın gereksinimlerine uygun olarak güncellenmelidir. Günümüz çağdaş eğitim anlayışında bireylerin tek yönlü değil, bilişsel, devinişsel ve duyuşsal yönleriyle bir bütün olarak yetiştirilmesi amaç edinilmiştir. Eğitimde bu amacın gerçekleştirilmesi için de farklı disiplinlerin ortak çalışması gereklidir. Bu disiplin alanlarından biri de sanattır.

Sanat, çoğu insanlar için sadece duylara hitap eden uyarım ve hazlardan ibaret olduğu kabul edilse de; bazıları için sanat, insan ruhunun içinde yaşadığı dünyayı kendisine göre aydınlatan bir dil olarak görülmüş, bazıları için de sanat, edinilen deneyimlerin bütün bir hayat görüşünü, duyları baştan çıkaran, hisleri harekete geçiren bir ifade aracıdır (Edman, 1966: 16). Sanat eğitiminin en önemli amacı ise, bireydeki yaratıcılık gücünü ortaya çıkaran ve geliştiren bir süreç olarak ele alınmaktadır. Bireydeki yaratıcı düşüncenin ve hayal gücünün ne kadar önemli olduğunu A. Einstein "Hayal gücü kuru bilgidен daha önemlidir" ifadesiyle vurgulamıştır (Türe,2007:56). Antikçağ düşünürlerinin sanat felsefesi üzerine görüşlerini irdeleyen çağdaş felsefecilerden Kant'a göre sanat, teorik ve pratik akla sahip insanın kendi özgür iradesi(Albayrak, 2012;240) isteğiyle üretimidir. Hegel'e göre ise, sanat insani ilham yoluyla ve yaratıcılık özelliği ile üretilir(Yetkin, 2007;90). Haskins ise 'sanat zihni ve manevi güçlerin gelişimini sağlar (Albayrak, 2012;244)

Yaratıcılık bütün bireylerde farklılık göstermesine rağmen herkeste bulunur, evrenseldir ve geliştirilebilir (Çellek, 2003:9). Bireylerin sahip olduğu bu yaratıcılık yönlerinin gelişmesinin yolu da sanat eğitiminden geçmektedir. Sanat, insanın kendine ve çevresine ilişkin düşünsel ve duygusal yeteneğinin, duyarlılığının artmasına yardım eder. Sanat, insanı bencillikten arındırır ve insancıl duygularını geliştirir (Izgören, 2013: 46). Eğitimde bilimsel yöntemler bireyin bir yönünü eğitiyorsa da diğer yönünü de sanat eğitimi geliştirir. Çünkü insan yalnız akıl ve zekâya sahip değil duygulara da sahiptir. Gerçekçi bir eğitim, bilim ve sanatın ayrılmaz işbirliğine dayanır (Şirin, 2008: 38).

Tümel bilgiye ve bu bilginin taşıyıcısı olan soyut kavramlara dayanan teorik düşüncenin egemen olduğu Antikçağda, başta felsefe olmak üzere bütün ilimler kendi temellerini bu düşünce yapısı üzerine inşa etmişlerdir (Ayık,2006;60). Bu dönemde Mısır, Mezopotamya, Hitit uygarlıklarında yaygın görülen doğaüstü inançlarla bilinmeyene karşı duydukları korkularını ve bunlara karşı mücadelelerini mağara duvarlarına resmetmişlerdir. Hatta doğaüstü güçlerin hastalıklara ve ölümlere sebep olduğu inancıyla Tanrılara adaklar sunulmuş, şaman ayinleri ve büyülerle bedeni koruma ve ruhu geri çağırmaya çalışılmıştır. Bu düşünceyle kil ve farklı maddelerle tanrı heykelcikleri ve adak nesnelere yaparak şifa aramışlardır. Akdeniz bölgesi topluları iyileşen organlarının modellerini kilden yaparak kutsal yerlere bırakmışlardır. Pişmiş topraktan yapılan bu modeller tarımda çalışanların daha çok el ve ayaklarından yaralandığı bilgisini vermektedir. Eski Akdeniz bölgesi sanatında yer alan bu pişmiş toprak el-ayak modellerinin renk özellikleri bakımından erkek teni kırmızı, kadının ki ise beyaz veya pembe olarak renklendirilmiştir. Roma döneminde de devam eden bu gelenekte yapılan modellerin anatomik doğruluğu tıp bilgisinin düzeyini gösterir (Üster, 2002, s. 12-14). İnsanın dünyayı algılamasında, yazıdan önce görme duyusunu kullanarak görsel işaretler yoluyla iletişim sağladığı ifade edilmiştir (Özdemir, Erler, Hidayetoğlu, Bölükoğlu, 2003; Sınav, 2008). Yazının keşfedilmesiyle sanatta ve tıp alanında elde edilen bu deneyim ve bilgiler kil tabletlere, papirüslere aktarılmıştır. Eğitimde, özellikle tıp eğitiminde görerek öğrenmenin önemini bilmesi ile hekim-sanatçı işbirliğine gidilmiş ve bu sayede sanatçının çizdiği illüstrasyonlar tıp eğitiminde kullanılmıştır (Akar, 2015: 356).

1839'da fotoğrafın keşfi ile gerçek görüntülerin elde edilmesi sayesinde geleneksel resim metotlarının kullanımını azalır. Ancak, geliştirilen bilgisayar programları sayesinde elde edilen üç boyutlu illüstrasyonları oluşturmak için yeniden hekim-sanatçı işbirliğine gidilmiştir. Ayrı bir bilim dalı haline gelen Tıbbi illüstrasyon, ABD'de 5 üniversitede eğitim olarak verilmektedir (Özdemir ve ark., 2003). Ülkemizde ise tıbbi ressam yetiştiren bir üniversite bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra 2006 yılında İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde Tıbbi Resim Birimi kurulmuştur. Trakya Üniversitesi'nde de Tıbbi Resim Ana Bilim Dalı kurulma çalışmaları devam etmektedir (Yıldırım ve Serdar, 2011, s.61-62). Çağdaş tıp eğitiminde önemini koruyan anatomi biliminde görsel kaynaklar hala kullanılmaktadır. Bir öğrenme etkinliği ne kadar çok duyu organına hitap ederse kalıcı bir öğrenme sağlanır ve unutmaya gecikir (Büyükmumcu, Aydın, Akın,

Yılmaz, Bodur, 2013). Böylelikle, hekim adaylarına verilen sanat eğitimi ile; hayal gücü gelişmiş (Izgören, 2013: 34) bakmayı ve görmeyi bilen, özgün, yaratıcı, analiz yapabilen (Artut, 2009: 21) sağlıklı iletişim kurabilen bireylerin yetişmesi amaç edinilmiştir.

Bu çalışmada, hekim adaylarının aldıkları yüzeysel ve üç boyutlu seramik eğitimi dersi ile edindikleri becerilerin uzmanlık alanlarını belirlemede yardımcı olması amaçlanmıştır. Bunu belirlemek için de öğrencilere açık uçlu sorulardan oluşan nitel anket uygulanmıştır. Öğrencilerin bu sorulara verdikleri cevaplar niteliksel olarak incelenmiş ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Ayrıca, bu ders kapsamında yapılan üç boyutlu çalışmalarda kullanılan teknik, biçim, süsleme, renk ve grafiksel özellikleri de incelenmiştir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırma, İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi 2017-2018 Bahar Yarıyılı Dönem I ve II öğrencileri ile yürütülmüştür. Çalışmada, nitel araştırma örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yönteminin maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi seçilmiştir. Bu yöntemde amaç, görel olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:108).

Dersler, aynı üniversitede Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Seramik Bölümü ve Grafik Bölümünde görev yapan öğretim üyelerinin yürütücülüğünde, Geleneksel El Sanatları Uygulama ve Araştırma Merkezi Seramik Atölyesinde yapılmıştır. Derse 12 kadın ve 10 erkek öğrenci katılmıştır. Katılımcıların yaş grupları 18 ve 23 yaş aralığındadır. Dersler sürecinde öğrencilere seramikle ilgili teorik ve uygulamalı bilgiler verilmiştir. Öğrencilerin hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaları ve el becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu ders kapsamında elde edilen ürünler teknik, biçim, süsleme, renk ve grafiksel özellikleri açısından değerlendirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi toplama formu uygulanmıştır. Kişisel bilgi formunun birinci bölümünde katılımcılara ait bilgiler, ikinci bölümde ise, aldıkları sanat eğitiminin hayatlarına ne gibi etkileri olduğu veya olabileceğine dair açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Öğrencilerin formu doldurma süreleri ortalama 10-15 dakika sürmüştür ve cevaplar yazılı olarak alınmıştır. Öğrenciler tarafından yapılan çalışmaların değerlendirilmesinde ise; random yöntemiyle seçilmiş yedi çalışma; yapım teknikleri, biçim, süsleme, renk özellikleri ve grafiksel açıdan değerlendirmeleri yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin ankete verdikleri cevaplar incelenmiş ve eksik doldurulan formlar elenmiştir. Sorular nitel olarak değerlendirilmiş ve içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanmıştır (Büyüköztürk ve ark, 2011: 269).

Bu çalışmada İnönü Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalından bir öğretim üyesi ve Güzel Sanatlar Fakültesinden iki öğretim üyesi hazır bulunmuş ve elde edilen veriler ortak temalar altında toplanmıştır. Tablo 1'de görüldüğü gibi frekanslar, öğrencilerin sorulan soruda neyi kaç defa sıklıkla ifade ettiklerini göstermiştir.

Öğrencilere uygulanan formda bulunan yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulara verdikleri cevapların bazıları doğrudan alıntı olarak kullanılmıştır. Öğrencilere ait bilgiler öğrenci numarası ile verilmiştir. "Öğrenci- 1" için Ö-1" şeklinde gösterilmiştir.

BULGULAR

"Tıpta Seramik Eğitimi" dersine katılan tıp fakültesi öğrencilerinin aldıkları sanat eğitiminin mesleki alanlarına ve ilerde seçecekleri uzmanlık alanlarına ne gibi katkılar sağladığı incelenmiştir. Buna göre, öğrencilerin düşünceleri ortak temalar altında birleştirilmiş yüzde ve frekans değerleri Tablo-1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Seramik eğitiminin Öğrencilere mesleki alana katkıları

Öğrenciler üzerine etkileri	frekans	yüzde
Mesleki Alana katkıları	20	%90,90
Cerrahi becerilerin gelişmesi	9	%45
Plastik Cerrahi alanına merak	4	%20
Hastalara karşı duygusal hassasiyet	3	%15
Hasta-hekim iletişiminin gelişmesi	4	%20

Çalışmaya katılan 22 öğrenciden 20'si (%90.90) aldıkları sanat eğitiminin mesleki alanlarına katkı sağladığı düşüncesindedirler. Mesleki alana katkı sağladığını ifade eden öğrencilerin de %45'i (9 kişi) cerrahi becerilerinin geliştiğini, %20 'i (4 Kişi) ise hasta ile olan iletişimini geliştirdiğini ifade etmiştir. Geriye kalan öğrencilerin %15'i (3 Kişi) hastalara karşı duygusal hassasiyet kazandırdığı ve %20 'si ise (4 Kişi) Plastik cerrahi alanına merakının artmasına sebep olduğunu belirtmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %45'i (f:9) "Tıpta Seramik Eğitimi" dersinin cerrahi becerilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu ifadelerden bazıları; "El becerilerini geliştirdiği için cerrahi alanda faydalı olabilir" (Ö-18), "Bu ders bize ince işler yapabilme özelliği kazandırdığı için özellikle cerrahi el becerisi kazanmamıza yardımcı olacağını düşünüyorum" (Ö-2), "Cerrahi bir alan isteğinde olduğum için el becerime katkı sağladığını düşünüyorum" (Ö-5), "Cerrahi yeteneklerimin gelişmesine katkı sağladı" (Ö-9).

En çok kullanılan ifadelerden biri de %20'si (f:4) hasta ile olan iletişimlerini geliştirdiğidir. Bu ifadelerden bazıları; "İletişimi yüksek bir doktor olmamıza katkısı olmuştur" (Ö-19), "Sadece hastanın hastalığı yönüyle değil de ona karşı farklı pencereden bakarak olayı değerlendirmemize olanak sağladı" (Ö-3).

Öğrencilerin %15'i (3 Kişi) hastalara karşı duygusal hassasiyet kazandıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin; "Tedavi uygularken daha duygusal düşünmemizi etkiledi" (Ö-17),

Çalışmaya katılan öğrencilerden %20 'si ise (4 Kişi) aldıkları "Tıpta Seramik Eğitimi" dersinin Tıbbın estetik alanına merakının artmasına sebep olduğunu belirtmiştir. "Bu dersi aldıktan sonra plastik cerrahiye seçmeyi düşünüyorum" (Ö-11) gibi.

Öğrenci Çalışmalarının İncelenmesi

20 öğrencinin seramik çalışmalarından farklı konularda ele alınan seramikler seçilerek bunlar estetik, plastik analizi ve sanat eleştirisi yöntemleri ile incelenmiştir. Buna göre sonuçlar aşağıda görseller eşliğinde sunulmuştur.

Adı-Soyadı	Betül Ayşe Bulut
Tıp Dönem	1
Çalışma Adı	Sepet
Ölçüler	13 x 14 cm
Tekniği	Fitil ve serbest biçimlendirme
Kullanılan Sırlar	Beyaz, firuze ve şeffaf
Pişirme 1 / 2	980 °C / 1060 °C

Analiz: Bu çalışmada tıp öğrencisi, üç boyutlu serbest tasarımını seramik şekillendirme tekniklerinden konuya en uygun ve bireysel becerisini ön plana çıkaracak olan fitil yöntemini tercih etmiştir. Fitil yöntemi, plastik kilin 0.7-1.0cm aralığındaki ölçülerde eşit et kalınlığında her iki elin avuç içleriyle düz bir zemin üzerinde ortadan dışarıya doğru yavaş hareketleriyle elde edilen şeritlerdir. Bu fitiller, tasarıma göre aralarına kendi kilinden yapılan bulamaç sürülerek üst üste getirilmesi ve monte edilmesiyle elde edilir. Her bir fitil hem alttaki hem de üstteki fitille iyice kaynaştırılmalı ve titizlikle çalışılmalıdır. Aksi halde kurutma aşamasında fitiller birbirlerinde ayrılabilir ve tasarım tekrar yapılabilir.

Yapımı, kurutması ve pişirilmesi zor bir teknik olan fitil yöntemi, öğrenciye el becerilerini, parçalar arası iletişimi, sabrı, hassasiyeti, estetiği, dikkati ve titiz bir çalışma becerisi kazanmasına katkı sağlamaktadır. Bu tasarımda işlevselliği ön planda olan bir sepet yapılmıştır. Sepetteki yatay fitil hareketleri boşlukta duran sarmal kulptaki diyagonal hareketle ve ortası delik iki dairesel kabartı ile dengelenmiştir. Sepetin doğal ahşap rengi, kilin doğal rengiyle sağlanmıştır. Beyaz renk lekeleri sepete hareketlilik kazandırırken, sarmal kulptaki firuze rengi zıtlık etkisiyle dikkatleri yukarıya çekmek için kullanılmıştır.

Adı-Soyadı	Elif Türk
Tıp Dönem	1
Çalışma Adı	Tabaklı fincan
Ölçüler	Y: 9 x 5cm
Tekniği	Fitil
Kullanılan Sırlar	Mavi, mor, kırmızı ve firuze
Piştirme 1 / 2	980 °C / 1060°C

Analiz: Bu çalışma da fitil yöntemi ile yapılmıştır. Fitil yöntemi bir önceki çalışmada anlatıldığı gibi yapımı, kurutması ve pişirilmesi zor bir tekniktir. Tıp öğrencisinin el becerilerini, parçalar arası sağlam ilişkileri, sabrı, hassasiyeti, estetiği, dikkati ve titiz bir çalışma becerisi kazanmasına katkı sağlaması için tercih edilmiştir.

Bu tasarımda işlevselliği ön planda olan bir kahve fincanı ve tabağı yapılmıştır. Kahve ve kahvehane kültürü Türkler için sosyal hayatın önemli bir parçası olmaya 16. yüzyılda Osmanlı Döneminde başlamıştır (Ünver, 1996:15; Gregorie, Georgeon 1999). Kahve ve fincanı, hoş sohbet ve konukların ağırlandığında, atasözlerinde, şarkılarda ve sosyal yaşamda önemli bir sembol olmuştur.

Bu çalışmada, fincan ve tabağındaki yatay fitil hareketleri fincan kulpuındaki dikey hareketle dengelenmiştir. Tasarımda sıcak ve soğuk renklerden mavi, mor, kırmızı ve firuze renkli sırlar bir arada kullanılarak zengin bir görsel anlatım dili yaratılmıştır.

Adı-Soyadı	Muhammet Bayraktar
Tıp Dönem	1
Çalışma Adı	Kütük Ev
Ölçüler	9 x 7 cm
Tekniği	Fitil
Kullanılan Sırlar	Kırmızı, Lacivert ve şeffaf
Piştirme 1 / 2	980°C / 1060°C

Analiz: Bu tasarımda, genellikle dağ ve orman dokusuna uygun olan Kütük Ev imgesi fitil yöntemi ile yapılmıştır. Tıp öğrencisi, kütük evin dokusuna en uygun olan fitil yöntemini tercih etmiştir. Fitil yöntemi yukarıda analizi yapılan iki çalışmada da anlatılmıştır. Tekniğin uygulama, kurutma ve piştirme aşamalarının zorluğu öğrenciye kazandırması amaçlanmıştır. Öyle ki, el becerilerinin, parçalar arası kurulan sağlam ilişkilerin, sabrın, hassasiyetin, estetiğin, dikkatin ve titiz bir çalışmanın kalıcı becerilere dönüşmesi bakımından katkılar sağladığı görülmüştür.

Bu tasarımda öğrenci, işlevselliğin dışında bulunduğu hırslı akademik ortamdan uzaklaşma eğilimi sergilemektedir. Daha doğal ve sakin bir yaşamı özlediği için müstakil bir ev figürü ile kendi dünyasında derinleşmek isteğini ön plana çıkarmıştır. Kütük evin yatay, dikey ve eğimli çizgileri ile boşluk-doluluk ilkeleri gözetilerek estetik ve kütleli olarak durağanlık duygusu dengeli bir şekilde tasarımda uygulanmıştır. Kırmızı ve lacivert renkler kütük evde, sıcak ve soğuk renk ilişkisi içinde kullanılmıştır. Kişinin iç dünyasında heyecan, macera, çaba, inanç ve mutluluk arayışını, dinamizmi kırmızı renkle; hoşnutluk, iyi niyet, merhamet, açık sözlülük, dürüstlük, esneklik, yumuşak başlılık, anlaşma, uzlaşma, işbirliği ve huzuru çağrıştıran, otoriteyi, verimliliği ve asaleti simgeleyen lacivert renk kullanarak sembolleştirmiştir (Özdemir, 2005:393).

Ev figürü ise, aile bireylerinin, sevdiklerinin bir arada yaşadığı, kendini güvende hissettiği, tüm tehlikelere karşı koruyan bir sığınak gibidir. Mekansal anlamda mimarlığın ilgi odağında yer alan konut aynı zamanda değişik yönleri ile sosyolojinin, psikolojinin, antropolojinin ve daha pek çok disiplinin de ilgi alanı içerisinde değerlendirilir (Franklin, 2006:2). Bazı araştırmacılar, mekan ve yerlerin sembolik anlam ve önemine odaklanarak daha yapısalci yaklaşırken (Bourdieu, 1973; Duncan, 1985; Kent, 1990; ParkerPearson ve Richards, 1994), kimileri de yere bağlılık, evin anlamı ve kullanımı gibi konulara yönelmiş ve kimliğe, kimlik

oluşumuna ve psiko-sosyal olana verdikleri önemle vurguyu kültürden kişisel olana, toplumdan bireye kaydırmışlardır.

Adı-Soyadı	Dilara Akın
Tıp Dönem	1
Çalışma Adı	Kaplumbağa
Ölçüler	20 x 5cm
Tekniği	Plaka ve serbest biçimlendirme
Kullanılan Sırlar	Sarı, siyah, firuze ve şeffaf
Pişirme 1 / 2	980 °C / 1060°C

Analiz: Tıp öğrencisi üç boyutlu serbest tasarım çalışmasında seramik şekillendirme tekniklerinden konuya en uygun ve bireysel becerisini ön plana çıkartan plaka yöntemini tercih etmiştir. Plaka yöntemi, farklı ölçülerde yapılmış demir çerçeve içerisine plastik kilin elle ve ağırlıkla sıkıştırılarak eşit et kalınlığına getirilmesi ile elde edilen seramik bünye levhalarıdır. Tasarıma uygun kesilerek daha kalın ölçülerde yapılacak yüzeyler için iki plaka üst üste kaynaştırılarak birleştirilir. Oyma, ekleme ve diğer şekillendirme yöntemleri ile birlikte kullanılabilir. Bu teknikle çok büyük formlar da yapılabilir.

Yapımı, kurutması ve pişirilmesi fitil yöntemine göre daha kolay olan bir tekniktir. Öğrencinin beden organlarını koordineli kullanmasını, parçalar arasında sağlam ilişkiler kurulmasını, hassasiyeti, estetiği, dikkat ve denetim mekanizmasının gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Tasarlan kaplumbağa figürü, uzun ve sakin bir yaşamı, anneliği ve doğurganlığı, azmi ve zaferi temsil etmektedir. Bütün çocuklar, kaplumbağa ve tavşanın hikâyesindeki yarışta kaplumbağanın azimle mücadelesi ve sonunda zafere ulaşmasını bilir. Bu nedenle deneyim özelliği ile bilgeliğin sembolü olarak da görülmektedir. Romalılar döneminde insanlar yeminlerine sadık kalacaklarını, sadakatin sembolü olan kaplumbağa figürü kullanarak anlatmışlardır. Her kültür ve uygarlıkta farklı anlamları sembolize etmektedir. Çin ve Japonya'da uzun ömrün sembolüdür. Ayrıca kozmik düzeni, anneliğin ve yaratılışın sembolü olarak da kullanılmıştır. Kızıldeniz'de, Hindu ve Çin kültüründe kaplumbağanın dünyayı dengede tutan hayvan olduğuna inanılır. Yeryüzünün antik bilgeliğini barındırır. Kızıldeniz'e göre Dünya Ana'yı temsil eder. Ayrıca Kızıldeniz bu hayvanı Barış Yapıcı kabul etmişlerdir. Barış yolunu gösterdiğine inanırlar. Uzakdoğu'da kabuğu gök kubbeyi, vücudu ise yeri simgelerdi. Bu nedenle göklerin sınırlarını yeryüzüne indirdiğine inanılır ve kehanet için kullanılırdı (<https://www.takilika.com/sayfa/kaplumbağa-sembolu/60>).

Adı-Soyadı	Rümeysa Poyraz
Tıp Dönem	1
Çalışma Adı	Çiçek
Ölçüler	Çap:15cm
Tekniği	Plaka ve serbest biçimlendirme
Kullanılan Sırlar	Sarı, siyah, firuze, yeşil ve şeffaf
Pişirme 1 / 2	980°C / 1060°C

Analiz: Seramik pano alçak ve yüksek kabartma şeklinde yapılmıştır. Öğrenci serbest tasarım çalışmasında seramik şekillendirme tekniklerinden konuya en uygun ve bireysel becerisini ön plana çıkartan plaka yöntemini tercih etmiştir. Plaka yöntemi bir önceki kaplumbağa çalışmasında anlatılmıştır. Plaka şeklinde açılmış seramik bünye üzerine tasarımın şekli çizilerek kesim işlemi yapılır. Tasarıma uygun bölümler oyma ve kabartma tekniği ile şekillendirilir. Yapımı, kurutması ve pişirilmesi fitil yöntemine göre daha kolay olan bir tekniktir. Öğrencinin beden organlarını koordineli kullanmasını, parçalar arası sağlam ilişki kurulmasını, hassasiyeti, estetiği, dikkat ve denetim mekanizmasının gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Tıp öğrencisi çalışmada yuvarlak formda iç içe çapraz iki kare şeklinden oluşan çiçek figürü yapmıştır. Düzenlemede seramik bünye rengi ve dairesel dokular ön plana çıkarılmıştır. Çiçeğin üstten görünüşüne uygun olarak, ortasında yuvarlak bir alan içinde sarı renkte çarpı şeklinde bir figür ve etrafında koyu renkte tohum izlenimi yaratan nokta şeklinde dokular bulunmaktadır. Bu dokular çiçeğin dışındaki zemine de yayılarak düzenlemede denge yakalanmıştır. İçteki karede firuze renkte dört yaprak yer yer zemin rengi görünmekte, bu yaprak motiflerinin dışında iki iç yaprağın keşiştiği yeri kaplayacak şekilde yeşil renkte ikinci

bir yaprak yapılmıştır. Böylelikle iç ve dışta kare biçimdeki yapraklar düzenlemenin dairesel formu ile zıtlık yaratarak dengelenmiştir. Çalışmada çizgi, doku, yumuşak ve rahatlatıcı renklerin uyumu tercih edilmiştir.

Adı-Soyadı	Sümmeyye Korkusuz
Tıp Dönem	1
Çalışma Adı	Kalplerde Papatya
Ölçüler	Çap:16cm
Tekniği	Plaka ve serbest biçimlendirme
Kullanılan Sırlar	Sarı, siyah, beyaz, kırmızı, yeşil ve şeffaf
Pişirme 1 / 2	980 °C / 1060°C

Analiz: Öğrenci serbest tasarım çalışmasında seramik şekillendirme tekniklerinden konuya en uygun ve bireysel becerisini kolayca ön plana çıkartan plaka yöntemini tercih etmiştir. Plaka yöntemi yukarıda anlatılmıştır. Plaka şeklinde açılmış seramik bünye üzerine tasarımın şekli çizilerek kesim işlemi yapılır. Tasarıma uygun bölümler oyma ve kabartma tekniği ile şekillendirilmiştir. Yapımı, kurutması ve pişirilmesi diğer şekillendirme yöntemlerine göre daha kolay olan bir tekniktir. Öğrencinin beden organlarını koordineli kullanmasını, parçalar arası sağlam ilişki kurulmasını, hassasiyeti, estetiği, dikkat ve denetim mekanizmasının gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Yuvarlak biçimli düzenlemenin alt kısmında yatay konumda kalp bulunmaktadır. Kalbin orta kısmında bir kökten çıkan beş beyaz papatya düzenlemedeki kalbin dış dairesel çizgisine paralel olacak şekilde asimetrik sıralanmıştır. Papatya kökleri sağlıklı kalbin damarlarını temsil etmekte; yaşamın, sevginin ve adrenalin rengi kırmızıdan beslenmektedir. Bu imgesel anlatımlı çalışma tıpkı resim gibi çizgi, renk uyumuyla taşıdığı anlamı, aynı zamanda başkalarına aktaran bir mecazi anlatımdır (San, 2008:26). Buradaki kökler aynı zamanda kalp damarı olarak hem çiçeğe hem de kalbe hayat veren unsurları temsil etmektedir.

Adı-Soyadı	Emin Ali Özlü
Tıp Dönem	1
Çalışma Adı	Deniz ve güneş
Ölçüler	14x12 cm
Tekniği	Plaka ve serbest biçimlendirme
Kullanılan Sırlar	Sarı, siyah, firuze, lacivert ve şeffaf
Pişirme 1 / 2	980°C / 1060°C

Analiz: Seramik pano çizgisel ve oyma şeklinde yapılmış resimsel bir çalışmadır. Öğrenci serbest tasarım çalışmasında seramik şekillendirme tekniklerinden konusuna uygun ve bireysel becerisini hemen ön plana çıkartan plaka yöntemini tercih etmiştir. Plaka yöntemi bir yukarıda detaylı anlatılmıştır. Plaka şeklinde açılmış seramik bünye üzerine tasarımın şekli çizilerek oyma ve derin çizgisel arayışlarla yüzeyde resim etkisi yaratılmıştır. Yapımı, kurutması ve pişirilmesi fitil ve diğer yöntemlere göre daha kolay olan bir tekniktir. Bu çalışma öğrencinin beden organlarını koordineli kullanmasını, hassasiyeti, estetiği, dikkat ve denetim mekanizmasının gelişmesine katkıda bulunmuştur.

Kare formundaki bu çalışmada ince-kalın siyah çizgiler ön planda kontur etkisiyle tutulmuştur. Panonun genelinde pastel tonlu renkli sırlar kullanılmıştır. Seramik bünye rengi gökyüzündeki güneş ve buluttaki sarı renk ve denizdeki lacivert ve firuze renkle kontrast oluşturmaktadır. Sarı renk, farklı zamanlarda ve kültürlerde farklı anlamlar taşımaktadır. Örneğin; Eski Mısır'da sarı renk gözden düşme, kıskançlık ve utancı simgelerken, Çin'de saltanatı ve sarayı simgelemiştir (Uçar, 2016: 52). Kültürel açıdan ele alındığında özellikle altın sarısı Doğu'da kutsal renk sayılırken, Batı'da korkaklığın ve ihanetin simgesi olarak kabul edilmiştir. Sarı; aynı zamanda içtenlik, sağlık ve iyimserliğin de sembolüdür ve bu nedenle gıda ambalajlarında sıkça kullanılır. Diğer taraftan, Van Gogh'un resimlerinde kullandığı sarıyı, çılgınlık ve delilikle bağdaştırmak mümkündür. Sarı aynı zaman da lüks ve zenginliğinde rengidir (Becer, 2005; Uçar, 2016).

Düzenlemede, güneş bulutların arkasından kendini göstermektedir. Çalışmanın alt kısmında firuze ve lacivert renklerin kullanıldığı deniz görünmektedir. Denizi resmederken kullandığı dalgalı çizgiler ilk bakışta Van Gogh'un kullandığı kıvrımlı çizgileri hatırlatmaktadır. Öğrencinin kullandığı mavi renk sakinlik ve sükûneti temsil eder. Bu psikolojik etkisinden dolayı Batıda intiharları azaltmak için köprü ayakları maviye boyanmaktadır. Mavi koyu tonlarda ya da yoğun olarak kullanıldığında moral bozan, kasvet veren bir etki

yaratmasına karşın açık tonlarda kullanıldığında veya beyazla karıştırıldığında yatıştırıcı ve güven veren bir etki yaratmaktadır(Özdemir, 2005:393). Öğrenci bu çalışmada koyu ve açık tonları bir arada kullanarak bir denge kurmuştur. Mavi kan akışını yavaşlatır ve bir sükûnet verir. Öğrencinin bu çalışmada kullandığı renk ve çizgisel formlara bakıldığında mavinin huzur veren etkisinin yanında dalgalı bir deniz kullanması iç dünyasındaki gel-gitlerin bir yansımasıdır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

İnsanın farklı alanlara ilgi duyması, onun çok yönlü eğitim alma isteğini ortaya çıkarmıştır. Bu isteği karşılamada eğitime katkı sağlayan alanlardan biri de sanattır. Sanat eğitimi bilim, teknik, felsefe gibi farklı disiplin alanlarıyla iç içe geçmiş bir şekilde bireylerin ve toplumların eğitiminde temel bir görev üstlenir (Akt: İlçe ve Yüzden, 2015:996). Bu çalışmada, görmeye dayalı eğitim veren tıp bilimine, yine görme ve dokusal sanat alanı olan seramik eğitiminin katkıları araştırılmıştır. Sanatın tıp eğitiminde önemli bir yere sahip olduğunu gösteren yapılmış birçok çalışma vardır. Sanat eğitimi ile hekim ve hekim adayları hastaların görsel bulgularını tanımlamada başarılı olmaları, karşılaştıkları belirsizliklerle baş etme becerisinin geliştirilmesi ve bireyin kişisel gelişimini sağlayan, kendini daha iyi ifade edebilen kısacası tıp öğrencilerinin iyi bir hekim olarak yetişmesi hedeflenir (Akar,2015: 369).

Araştırma, Malatya İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinden; 10'u kadın ve 12'si erkek olmak üzere toplam 22 katılımcıyla yürütülmüştür. Hekim adaylarıyla yüzeysel ve üç boyutlu seramik biçimlendirme çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar, alanlarında uzman eğitmenler tarafından estetik, plastik, sanat analizi ve sanat eleştirisi yöntemleri ile değerlendirilmiştir. Ders sonunda çalışmaya katılan 22 öğrenciye açık uçlu soruların bulunduğu anket uygulanmıştır. Bu anketlerin 20 tanesi geçerli, 2 öğrencinin anketi geçersiz sayılmıştır. Tıp öğrencilerinin aldıkları "Tıpta seramikle düşünme" dersinin alanlarına katkıları sorulmuştur. Anketlerin değerlendirmesi sonucunda, öğrencilerin mesleki alanlarına seramik eğitiminin olumlu katkılar sağladığı anlaşılmıştır. Buna göre, hekim adayları "Tıpta seramikle düşünme" dersinin; hasta-hekim iletişiminin gelişmesine (Atıcı, 2007:46; Akman, Ünal ve Kalaça, 2009), cerrahi beceriler kazanmasına, tıbbın estetik alanına merakın artmasına, hastalara karşı duygusal hassasiyetin oluşmasına yönelik katkı sağladığını belirtmişlerdir (Kanat ve Mutlu, 2017).

Literatür taramasında tıp öğrencilerine verilen sanat eğitiminin mesleki alanlarına ne gibi etkileri olduğuna dair çalışma sadece Mutlu ve Kanat (2017)'a ait seramik sanat eğitiminin tıp öğrencisine katkıları konulu çalışmada yer aldığı görülmüştür. Bunun yanında, tıp ve sanat eğitimi ilişkisini gösteren çalışmalar; İlçe ve Yüzden (2015)'in Hemşirelik eğitiminde sanat ve spor başlıklı makalesinde hemşire adaylarına verilen eğitimin müfredat programı incelenmiştir. Akman, Ünal ve Kalaça (2009) ise Tıp eğitiminde sanatın yeri konulu çalışmada kuramsal literatür taraması yapmıştır. Akar (2015) ise Antik Dönemden günümüze teknolojiye gelişmelerin ışığında tıp alanı ile sanat arasındaki ilişkiden bahsetmiştir. Birgül Aydın (2012) Tıbbi Sanat Terapisi hakkında bilgi vermiştir. Nuray Çağlayan (2014) Zihinsel Engelli Bireylerin Eğitiminde Görsel Sanatlar Dersinin Yeri ve Önemi konusu üzerine çalışmıştır.

Hekim adayları yaptıkları yüzeysel ve üç boyutlu seramik uygulama çalışmalarında; yapımı, kurutulması ve pişirilmesi zor tekniklerden olan fitil yöntemi ve plaka yöntemini kullanmışlardır. Bunlara dair detaylı bilgiler çalışmaların analizlerinde verilmiştir. Hekim adaylarına verilen "tıpta seramikle düşümler" dersi kapsamında yapılan atölye uygulamalarında, öğrencilerin beden organlarını koordineli kullanması ve el becerilerinin gelişmesi, parçalar arası bağlantı ve iletişimi görmeleri, sabırlı olmaları, hassasiyet kazanmaları, estetiği, dikkatli ve denetim mekanizmasının gelişmesine, titiz bir çalışma becerisi kazanmalarına ve ortak alanda çalışanlarla sağlıklı iletişim kurmalarına katkı sağlandığı gözlenmiştir.

Öğrenciler yüzeysel ve üç boyutlu seramik tasarımlarında genellikle sıcak ve soğuk renkleri özgürce bir araya getirerek kullanmışlardır. Bazı öğrenciler çalışmalarında, plastik ve zengin görsel bir anlatım dili kullanmış ve kendilerini sanatsal anlamda ifade edebilmişlerdir. Bazıları ise; çizgi, doku, yumuşak ve rahatlatıcı renkleri bir arada ahenkle kullanmayı tercih etmişlerdir.

Hekim adayları, çalışmalarında günlük yaşamdan ve doğadan temalar işlemişlerdir. Bunlar sıradan gibi görünse de aslında emeğe ve sanata dikkat çekmek için çalışıldığı düşünülebilir. Örneğin, işlevselliği ön planda olan bir sepet figürü yanında, Türk kültürü ve sosyal yaşamında önemli bir yeri olan kahve, fincanı ve tabağı imgeleri görülmektedir. Katılımcıların, hırslı ve zor bir akademik ortamda doğal ve sakin bir

yaşamın özlemini ifade etme çabaları da bu çalışmalarda kendini hissettirmektedir. Bunlardan biri de, farklı kültür ve uygarlıklarda uzun ve sakin yaşamın, azmin, bilgeliğin, sadakatin sembolü olan kaplumbağa figürüdür. Diğeri, sosyoloji, psikoloji ve antropoloji gibi pek çok disiplinin de ilgilendiği 'Ev' sembolüdür. Son çalışmada ise, insanın hayati organı olan kalp ve papatya figürünü mecazi bir anlatımla bir araya getiren öğrenci mesleğine ait bir çalışma yapmıştır.

Çağdaş eğitim sisteminde bireylerin çok yönlü yetişmesi, bilgili ve donanımlı meslek sahibi olabilmesi hedeflenir. Bu nedenle her alanda ve tıpta eğitim programları yenilenme ve güncellenmesinde bireylerin dikkatlerini yoğunlaştırmada ve gözlem yeteneklerini artırmada etkin rol oynayan sanat eğitimi derslerine yer verilmelidir. Eğitim programlarında farklı disiplinleri bir araya getiren bir eğitim sistemi tercih edilmelidir. Bu amaçla tıp fakültesi öğrencilerine verilen seramikle düşlemeler dersi; hekim adayında olması istenen nitelikler ve klinik becerilerinin geliştirilmesinde olumlu katkılar sağladığı yapılan bu araştırmanın uygulama ve anket sonuçlarıyla ortaya çıkarılmıştır.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Akar, M. (2015). Tıp Eğitiminde Görsel Sanatın Etkisi. *Sosyoloji Dergisi*, 3. Dizi, 30(1), 355-380.
- Akman, M., Ünalın, P. & Kalaça, S. (2009). Tıp eğitiminde sanatın yeri, *Hacettepe Tıp Dergisi*, 40(1), 1-5.
- Albayrak, M. (2012). Estetik'in Serüveni. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Atıcı, E. (2007). Hasta-Hekim İlişkisi Kavramı. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 33 (1), 45-50.
- Artut, K.(2009). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri. 6. Baskı, Ankara:Anı Yayıncılık.
- Aydın, B. (2012). Tıbbi Sanat Terapisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(1):69-83.
- Ayık, H. (2006).Tıp-Mantık İlişkisi Üzerine Bir Deneme, Selçuk Üniversitesi *Fen-Edebiyat Fakültesi, Edebiyat Dergisi*,sayı 16,59-68.
- Becer, E. (2005). İletişim ve Grafik Tasarım. 4. Baskı, Ankara:Dost Kitabevi Yayınları.
- Bourdieu, P., (1973). The Berber Houses in Rules and Meanings. Penguin, Harmondsworth.
- Büyükmumcu, M, Aydın, D.A., Akın, D., Yılmaz, T. ve Bodur, S. (2013). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Anatomi Pratik Derslerinde Kullanılan Pratik Ders Slaytları Hakkındaki Görüşleri. *Selçuk Tıp Dergisi*, 29(2), s.71-74. 27 Eylül 2014, <http://www.selcuktipdergisi.org/files/SUTD-398.pdf>.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 8. Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çağlayan, N. (2014). Zihinsel Engelli Bireylerin Eğitiminde Görsel Sanatlar Dersinin Yeri ve Önemi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,4 (1), 91-101.
- Çellek, T. (2003). Sanat ve Bilim Eğitiminde Yaratıcılık. *P I V O L K A, Başkent Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Eleştirel – Yaratıcı ve Davranış Araştırmaları Laboratuvarı*, 2 (8), , 3-11.
- Duncan, S.J., (1985). The house as symbol of social structure: Notes on Language of objects among collectivist groups in Altman, I. ve Werner M.C., eds, *Home Environments*, Plenum Press, 133- 149, New York & London.
- Edman, I. (1966). Sanat ve İnsan, Çev: Turhan Oğuzkan, İstanbul:Milli Eğitim Basımevi.
- Franklin, B., (2006). Housing transformations. Shaping the space of 21st century living, Routledge, UK.
- Gregorie, H. D. & Georgeon, F. (1999), Doğu'da Kahve ve Kahvehaneler, (Çev.Meltem Atik-Esra Özdoğan), Yapı Kredi Yayınları: İstanbul, s.21.
- İlçe, A. & Yüzden, G. E. (2015). Hemşirelik eğitiminde sanat ve spor. *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 990- 1001.
- İzören, A. H. (2013). Sanat ve Hayat Kuramsal Yazılar ve Portreler. Diyarbakır: Aram yayıncılık.
- Kanat, S. & Mutlu, H. S. (2017). Seramik Sanat Eğitiminin Tıp Öğrencisine Katkıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 10 Sayı: 51, s: 729-736.

- Kent, S. (editör). (1990). Domestic architecture and use of space: An interdisciplinary cross-cultural study. Cambridge University Press, UK.
- Mercin, L. & Alakuş, A.O.(2007). Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği. *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* 9, 14-20.
- Özdemir, T. (2005). Tasarımda Renk Seçimini Etkileyen Kriterler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 14, Sayı 2, s.393.
- Özdemir, M.T., Eler, K., Hidayetoğlu, T.F. ve Bölükoğlu, H. (2003). Ortopedide Tıbbi İllustrasyon, *Artroplastik Artroskopik Cerrahi/Journal of Arthroplasty & Arthroscopic Surgery*, Vol. 14, No. 4, s. 248-253.
- Parker-Pearson, M. & Richards, C., (1994). Architecture and Order: Approaches to social space. Routledge, London.
- San, İ. (2008). Sanat ve Eğitim. 4. Baskı, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Sınay, A. (2008, Mayıs). Tıbbi Resmin Tıp Eğitimine Katkıları, *İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Günümüzde Tıbbi Resim*, s. 53-60, 03 Mart 2015, <http://www.ctf.edu.tr/stek/pdfs/65/6504.pdf>
- Şirin, A. (2008). *Halk Eğitim Merkezlerinin Sanat Eğitimi Bağlamında Yetişkin Eğitimindeki Yeri ve Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Türe, N. (2007). *Eğitimde Ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya:Selçuk Üniversitesi.
- Uçar, T. F. (2016). Görsel İletişim ve Grafik Tasarım. 8. Baskı, İstanbul: İnkılap Yayın.
- Ünver A. S.(1996).Ressam Ali Rıza Bey'e Göre Yarım Asır Önce Kahvehanelerimiz ve Eşyası, s.15, Ankara: Sanat Yayınları, 1967 (A. Süheyl Ünver, İstanbul Risaleleri, C:5, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yay., İst, 1996 içinde)
- Üster, C. (2002). Eski Çağlardan Rönesans'a Tıp, *P Dergi Tıp ve Sanat*, cilt (Güz), s. 6-21.
- Yetkin, S. K. (2007). Estetik Doktrinler. 1. Baskı Ankara: Palme Yayıncılık.
- Yıldırım, M. ve Serdar, B. (2011, Ocak). Sanata Gönül Verenler, *Actual Medicine*, 03 Mart 2015, http://www.medicalnetwork.com.tr/2008_dosya/Sanata%20G%C3%B6n%C3%BCl%20Verenler%20ocak%202011%281%29.pdf
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

<https://www.takilika.com/sayfa/kaplumbaga-sembolu/60> adresinden 04.04.2018 tarihinde alınmıştır.

İletişim/Correspondence

Doç Dr. Hikmet Serdar MUTLU
serdar.mutlu@inonu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi, Sevtap KANAT
sevtap.kanat@inonu.edu.tr